Инв. N 52-104 (53) I-VII
Контрольный экземпляр

ЦІЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 1 МАЙ, 1980 ШУ. • № 52 (6182). • Мах 2 кепиг.

КЪАХЬЕГАЧА НАЬХА БАРТ-ЦХЬОАГІОН ДИ

Цхьоалагіа май! Хіаране дег айдеш тохадолийт декаш, тіахьехаш долча цу дешо. Демонстрацеш, митингаш еш белгалду дуьнен дерригача мехкашкарча къахьегача наха империализмана духьаларча, машара, демократена, социализмана тіехьарча къовсаме дуьнен халкъашта юкъера барт-цхьоагіа чІоагІъеш дола, дуьне революцини эргадаьккха тоадара тіехьарча къовсамхой мутІараш кхотадеш дола из Ди.

Советски нах массе хана хиннаб пролетарски интернационализма сийлахь йоахкача байракха тешаме болаш. КПСС ЦК Цхьоалагіча майна хетадаьча Тіехьехамашка дІайаха моарІаІал дахьийтад вежарашка йолча марксистско-ленински партешка, къамаш шоай лоІаме хилара, социализмана тіехьа къовсам лоаттабеча къахьегамхошка.

Массехк ди хьалха советски халкъо дуьнен дерригача прогрессивни адамаша эттара бочагІа, дезагІа дар сацна белгалдир В. И. Ленин — вай Коммунистически партий Советски вІччахьалкхен хьаьр, къахьегачи наьха сийлахь-воккхо баьчча а хьехархо а вар — ваьча дийнехьа доло 110 шу дизар. Ильича юбилей сийла къахьегамхой коллективашка ларжа хиннача социалистически ахьо, цига дахача доккхийча толамаша кхы цІаьккхала а бакъдир парти а халкъ а марксистско-ленински хьехама, ленински парте цІедашта, экономически, социальни, культура даьнне мохи дегІабоалабара де дерхІараште, коммунизм хьалхьара доккхийча декхараште тешаме хилар.

Вай республика къахьегамхой Цхьоалагіча майна наькъабаьххиб доккхий гІулакхаш карагІдаьнна. Нохч-ГІалгІайчен промышленни предприятей дукхха дукхагІа йолча коллективаша ханал хьалха кхоачашъяьй укх шера хьалхарча биъ бетта производственни заданеш, шинал совгІа арахийцай массехк миллион сома маьха продукци.

Дикача хьокхамашца Цхьоалагіча майна накъаьлхай Октябрьски, Урус-Мартановски, Шелковской, Малгобекски, Ленински, Старопромысловски, Ведински районаш, «Промавтоматика» НПО, «Старогрознефть» НГДУ, П. Анисимова цІерагІча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, Г. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» яхача завода, «Грозэнерго» РЭУ, «Чечингобувьбыт» яхача объединене, Шалински мехлесхоза, Малгобекски автотранспортни предприяте, кхычар коллективаш.

Дикка хоалуш толамаш доах юрта бахама продукташ ахарен уж ваччахьалкхенга йохкарен заданеш кхоачашдеча колхозий, совхозий коллективаша. Укх шера хьалхарча квартале хьайбай продукташ яхарен кийчъярен итогех хьалха я районаш — Назрановски, Ведински, Ачхой-Мартановски, колхозаш — «Путь к коммунизму» (Шелковской район) Орджоникидзе цІерагІа (Ведински район), «Советская Россия» (Грозненски район), совхозаш — «Гехинский», «40 лет Октября», «Кухаринский», кхыраш.

Сийле хийла вай Даьхен экономически низ совбаккхара хьинар кхо ца деш къахьегаш берий!

Берригача советски махаца цхьана дегаш айденна, гІоздаьнна бола вай республикера къахьегамхой Цхьоалагіча май сийна Даьхенна шоаш кийчдаь къахьегама совгІаташ дІагойташ дола, производства эффективности болха дикали лаккхъяра тІайийна социалистически декхараш толаме кхоачашдарех дола рапорташ тІадола транспаранташ бе доахаш демонстрантий колоннашка тахан.

Цхьоалагіча май цІей деадеча дийнахьа вайна цІаьккхаза а кхы цІаьккхаза а дагадоах кхетта вай дездергдола советски халкъо сийлахь-йоккха Котало яьккха ди, цул тІехьагІа дІаддихача 35 шера махшаре дахилта вайна ІалашдаьР вай ленински парте хьаькъале политика хилар.

Кхоаткъа шу совгІа йолча хана сийрдача новкъа гІа бовхеш хьабоагІа вай мохк. Исторически лоархІам бола ІалашмАте доккхий толамаш доах советски халкъо коммунизм хьалхьара ерригача участкашка. ХІаьта цу толамех чІоагІа доккхал а лу цо. ИттлагІа пятилетка чакхйоалача шера оаланеш чуйийна кхоачашъеш латтача хана. КПСС XXVI съезда къахьегама кердача толамашца накъа деха хийчлуча хана вай хьаьстача наьнъьега юкъахьежоча кхы цІаьккхаза а къаьста гу вайна сийлахь воккхача Ленина белгалбаь некъ бакъахьа хилар. Бакъда цунца цхьана вайна дика дагадоагІа Ленина даь хьекъале хьехар а — цІей деадара эттара дикагІа дола гІулакх — кхоастадемал долча дешаште дукхагІа теркам тІабаххийтар долга.

Промышленностe, транспортe, тІоалошъеча хІара къахьегама коллектив декхарийла я производства эффективности болха дикали лаккхъяра низ кхо ца бел, болх дика вІаштІехьбаьккха, творчески хьинар айдаь къахьега. Юкъа боахама болхлой декхарийла ба хьайбий а латтанцера йоало а продукци дукхагІа яхьийтар ерригa торпаш оарцагІъякха.

Парте шоай еча йоакхоашаш боарам боацаш чІоагІа мутІахьа хиларца, шоай мутІараш цунна гонахьа кхотадарца жоп лу советски наха. Тахан. ВІаьстен цІей деадеча дийнахьа, кхы дІаьккхаза из дІахьокхаргда вар.

ДАЬКЪАЛА ХИЛЛА ВАЙ СИЙЛАХЬ-ЙОККХА ДАЬХЕ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАЙ СОЮЗ!

КПСС горкоме

ДІАДОЛАДАЬР — ХЬАЛЛАЦА

«Оргтехника» яхача объединене «Электроприбор» завода болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гІулакхерча наха дІайоладаьй СССР Конституци тІайийца кхо шу дизаре, Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезде деха мо доагІара наькъдахара г. Грозне промышленноста, гІишлоний, транспорта предприятей социалистически ахь. Завода коллективо республика беррига къахьегамхой тІахьийзаб пятилетка тІехьарча шера а бІарчача пятилетка а заданеш ханал хьалха кхоачашъяра, продукце дикал айяран цох дІадодар лоадаран, къахьегама овсарле лакхъяра тІехьа къовсам лоаттабе.

КПСС Грозненски горкома бюро «Электроприбор» завода болхлой инициатива къоабел я а, парте городской райкомашта, предприятей партийни комитеташте, профсоюзаштон кхыча общественни организацешта могадаьд дІадоладаь махке гІулакх шерра дІадоаржадера гІо дела. КПСС горкома бюро тешаш я завода коллектива хаддаргдоалаш орден лелаеча Грозне къахьегамхоша дІаплоацаргхилараш а ленински парте де дерхІараш вахаре чакхдахара тІехьа лоаттабу къовсам кхы а чІоагІбара гІодергхиларах а.

ШОАЙЛА ЯХЬЕ А БАЬННА...

Укх шера ханал хьи ди хьалха коартолаш дІае яьнна социалистически декхар тІайийцадар Назрановски района «Экажевский» совхоза коартолаш кхеш болча болхлоша. ХІаьта из кхоачашдаь а баьннаб.

ХІара шера дика толамаш доахаш хьавоагІа йохкха опыт йола звеньевой Евлоев Хьажбикар. 1970 шера звенощта юкъе яьрьнача социалистически яхье хьалхье хьахар цо кулгаддеча коллективо. хІара гектара тІара 225 центнер коартолаш а яьча. Из толам боаккхаш хьинар цо кхолеш къахьийгача Евлоев Хьажбикара пачча хьалхен совгІат денад — къахьегама сийлен III степена орден.

Укх шера хІара гектара тІара 180 центнер коартолаш чу е дош денад цун звенос.

Укх шера коартолаш 100 гектара тІа кхетогьа цох дуьн новкъостерием. Хьункъам махвла дика агІа хургбогІаш доагІаш дола Іуша дьхо.

Коартолаш дІайийца дала, басар хьетІадаргдоацаш 100 гектара тІа натрий трихлорацетат а теха обработка йир. хІара гектара тІа 0.7 килограмм кхоачийташ аммиачни тух техар, цул тІехьагІа мутІараштa юкъера латта культиваци еш кІаьдир.

— Доккха декхар тІаийцад тха звенос, — боах Хьажбикара. Из декхар толамца кхоачашдергхиларах тешаш ва со. Хіана аз яхь лелаю дика опыт йолча звеньевойца Аушев Юсапаца. ДІадахача шера а сол яккха тІехьависаар из. Каст-каста дагалувл тхо коартолаш ихе ара балха опыт юкаш. Тхо довза хьинашагІа кх Къилба Сета-ХІирий республика Пригородни района «Чермен» яхача колхоза дикагІвола коартолаш лелаер Алагов Темирбіа. Цо а доккха новкъостал де тхона коартолаш дикагІа кхухкъара. Тхоаб беррига хьувняьм 12 — 15 дийнахьа чуйе дош денад тха звенос. ЛаьрхІар оакош кхоачашдергда аьма хет сона. Цу гІулакха эша опыт а хьинар а дола нах ба тха звеноцара бараш.

С. АЛИХАНОВ.

ХЬОНА, ДАЬХЕ!

Цхьоалагіча майна накъайоагІаш доккхий производственни толамаш даьхар Ленина орден лелаеча «Грознефть» объединене дукха хоараш болча наькхех латтача коллективо. Укх шера биъ бетта план тІехкхоачашйир. Заданел совгІа 5 эзар метр совгІа буруш техад, 13 эзар тонн мехкдаьттен 12.6 миллион кубически метр газ яьккхай.

Ялх предприяте, 28 бригадо, керттерча профессей 300 саго пятилетка декхараш кхоачаш а даь, хІана ахьайттылагІча пятилетка чотагІа къахьег царех я «Старогрознефть», «Сунжанефть» НГДУ, бурув тохара балхий Горячеводчески управлени, новкъоста Мовлаев керте латта вышкомонтажникий бригада, «Старогрознефть» НГДУ новкъоста Солнышкина кулгалду скважинашта латтен хІаьхха ремонт ю бригада. Малгобекски УБР Галаев Іиса бригадир вола бурув детта бригада, кхыраш.

Пятилетка ханал хьалха кхоачашъяьй новкъоста МагІалбика управлене бурувдеттача болхлочо Арсамакова, тІемен къахьегамен ветерана ремонтника Абоэнна, технологически транспорта Грозненски управлене водителаша Погосова, Октябрьски управлене машиниста Мематовa, кхычар.

Пятилетка ханал хьалха кхоачашъергхиларах бІубенна я «Грознефть» объединене коллектив.

* * *

Дика къахьегама совгІат кийчдаь накъаенай Цхьоалагіча майна Грозненски ремонтно-механически завода коллектива. Дерригача технико-экономически хьокхамий биъ бетта план тІехкхоачашъяьй цо. Планал совгІа арахийцай 35 эзар сома маьха валови продукци, заданел совгІа маьхала-яьккхай напарш сомаш мах бола продукци.

Араяенача продукцеца дІабода мах лохбарах, бийлал, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярех укх шера планал совгІа биъ найда оал эзар сом да. Къахьегама овсарле лаккхъяра кхаь бетта задани 104.8 процент кхоачаш а яь, совхиа цу юкъа хиннача оахи процент лакхъяьй из.

Заводерча ерригача нехаша толамца кхоачашъяьй валови продукци арахецарех потребителий заказех поставкаш ярех биъ бетта план. Социалистически яхье хьаллацалаттарех я Абубакаров Мовлды, Власенко Александр Николаевич керте латтача цхьоалагІчех шоллагІчен цехий коллективаш Киселев Виктор Николаевича кулгалдеча котельно-сварочни участка коллектив.

Н. ОЛЕЙНИКОВА,
Грозненски ремонтно-механически завода плановни отдела начальник.

* * *

Укх тІехххьарча шерашка Грозненски шурий комбината бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье хаддаза хьалха латташ хьайовгІарех я аз кулгалду бригада. Тхе шера план укх шера 22 апрелага кхачалехьа кхоачашъе социалистически декхараш тІаийцадар оаха. Тхоай ерригa торопаш кхоачамаш оарцагІа я даьха къахьегарах тІайийца декхараш лаьрхІа хиннача верхІ дІа хьалха кхоачаш а даь, пятилетка задани кхоачашъярах 15 апреле рапорт делар бригада болхлоша. ХІаналехьа тІайоагІача пятилетка чотагІа арахийцай эзараш сомий маьха товарни продукци.

Т. ИЛЬИЧЕНКО.
Грозненски шурий комбината бригада бригадир.

* * *

ИттлагІча пятилетка тІехьарча шера плани тІайийца декхараш тІехкхоачашдеш я «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни завода коллектив. Товарни продукци маьхала лаккхара биъ бетта плани тІайийца социалистически декхараш 17 апреле кхоачашдаьд цо. ПланагІа лаьрхІачул совгІа ара я хийца, маьхала яьккхар цо бІаь эзар совгІача сома маьха тайп-тайпара продукци.

Хьинаре къа а хьегаш, хаддаза социалистически яхье хьалха латташ хиларца белгалъяьнна я мастер Севостьянов керте латтача участка коллектив бригадира Бабичева кулгаллеча комсомольско-хагинхой бригада коллектив. Массехк бутт баьнна цар ахьайттылагІча пятилетка чотагІа къахьега.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

«ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА МАШАР ЧІОАГІБАРАХ» ЯХАЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШТА ЙОЛЧА КОМИТЕТЕ

Укх шера 17 апреле академика Н. Н. Блохина председателал а диш хиннай «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» яхача дунен халкъашта юкъерча ленински премешта йолча комитета заседани.

Комитет хьежар 1979 шера дунен халкъашта юкъера ленински премеш хьожаяра хьанкъехьа хьачуекхача предложенешка, хІаьта цу дешах соцам а бир.

(ТАСС).

1979 ШЕРА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШ ХЬОЖАЯРАХ БОЛА «ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА МАШАР ЧІОАГІБАРАХ» ЯХАЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА ЛЕНИНСКИ ПРЕМЕШТА ЙОЛЧА КОМИТЕТА

СОЦАМ

Машар лорабеча чІоагІбеча лоаттабеча къовсаме ІалашмАте доккхий гІулакхаш карагІдувларах «Халкъашта юкъера машар чІоагІбарах» яха дунен халкъашта юкъера ленински премеш хьожа йойла:

Урхо К. Кекконена — Финляндски Республика президента.

Ле Зуана — Вьетнама Коммунистически парте ЦК Генеральни секретара.

Мигель Отеро-Сильвана — яздархочуна, общественни деятела (Венесуэла).

Эрве Базена — яздархочуна, общественни деятела (Франци).

Абдуррахман аль-Хамиси, яздархочуна, общественни деятела (Египта Іарбий Республика).

Комитета председатель Н. Н. Блохин (СССР). Комитета членаш: Г. В. Александров (СССР), Луи Арагон (Франци), Мирьям Вире-Туоминен (Финлянди), Ренато Гуттузо (Итали), Анна Зегерс (ГДР), Кешав Дева Малавия (Инди), Сойло Маринельо (Куба), Джеймс Олдридж (Великобритани), Нгуен Тхи Бинь (СРВ), Н. В. Тихонов (СССР), Юзеф Циранкевич (ПНР), А. Б. Чаковский (СССР).

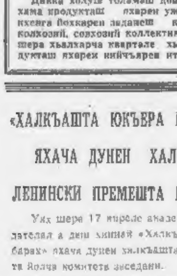

Урхо Калева Кекконен, Финляндски Республика президент.

Ле Зуан, Вьетнама Коммунистически Парте ЦК Генеральни секретарь.

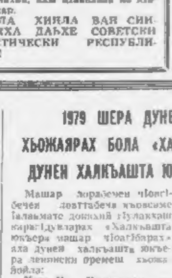

Мигель Отеро-Сильва, яздархо, общественни деятель (Венесуэла).

Эрве Базен, яздархо, общественни деятель (Франци).

Абдуррахман аль-Хамиси, яздархо, общественни деятель (АРЕ).

ТАСС фотохроника.

Парте ветеранашта Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика общественни вахаре хьинаре лакъа лацарах къахьегамхошта коммунистически кхетам лучa бер вате болх барах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота дойла:

Бабкин Федор Степановичa — пенсионера, 1928 ш. денз КПСС члена.

Берестовский Андрей Григорьевича — пенсионера, 1928 ш. денз КПСС члена.

Большаков Иван Николаевича — пенсионера, 1928 ш. денз КПСС члена.

Костоева Эльберди Ахьмада — пенсионера, 1929 ш. денз КПСС члена.

Краснознаменский Авангард Соломоновича — ВОХР стрелока, 1929 ш. денз КПСС члена.

Новиков Михаил Ермолаевича — пенсионера, 1928 ш. денз КПСС члена.

Панченко Александра Николаевнаа — пенсионеркана, 1930 ш. денз КПСС члена.

Трапкин Илья Андреевича — пенсионера, 1929 ш. денз КПСС члена.

Хохлова Таиси Семеновнана — пенсионеркана, 1927 ш. денз КПСС члена.

Чугунов Дмитрий Анфиловича — пенсионера, 1927 ш. денз КПСС члена.

Эйбатов Мурзаджан Виртановича — пенсионера, 1928 ш. денз КПСС члена.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1980 шу, 29 апрель.

КЕРТТЕРДАР — ПРОДУКЦИ ДИКАГIА ХИЛАР

ИТТЛАГIЧА пятилетка дий шера «Электроинструмент» заводa коллективо бaьчa балха итогаша тешал ду назрановски машинашъераша халкъа кошлина чу тоъал гана йилла хилара. Пятилетка дий шера контрольни цифрел совгIа хьаьлй 3 миллион совгIча сома маькa валови продукци. Кхы тIа а халкъа боахама дIаяхьийтай итташ эзараш балха овсарле лакха йола куле-хара делаю электрифицированни инструменташ. ХIаьта совгIа бaь беррига болх къахьегама овсарле лакхьяра чотах бaьб.

ХIанз дукха а дикагIа хинaй оаха хьаеча хIамий дикал, балха тIа тешамегIа а дукхагIа яхаш а я уж. Укх тIеххьарча шерашка электросверлильни ресурс шозза совгIа ялсаиъялькхар оаха, хIаьта из бахьан долаш йоккха эффект хилар мехка халкъа боахама. Цу юкъа гарантийна ха 6 беттагара шин шерага кхаччалца йаьхьаьй. КIезигденнад хьаю хIамаш эсала я яхап потребителаша доаха бехкаш, цхьабакъда, баркал оалаш ухийта письмош дукхагIа хинад.

Оаха кийчъяьй 1985 шерале еррига продукци кердаяккхен цун номенклатура дикка шеръев предприятега йиш хулийтаргйола программа. Цу хана керттерча декхарех цаI — тха еррига изделеш дунен тIа дикагIа йолча образецашка хьекжа хилийтар.

Темп дика я тха, хIаьта цунах хIанзале дукха беркат а даьннад. Масала, 1979 шера эггара хьалхарча шин изделена пачхьалкхен дикала Знак еннaй. Уж — СО-12А яха красконагнетательни баки СО-5А яха агрегаташ.

Бухсоцаш хьахур теркалде тхо доллар рах къахьегам вIаштIехьбаккхара гIулакх дикка эргадаккха а балха бригадни форма тIа доала а дийзар тха. Тахан заводе толaме болх беш я 70 процент совгIа бола болхлой - сдельщикаш юкъе болаш йола 29 бригада. Цу тайпара хIара бригада цхьан нарядагIа болх беш а бухсоцаш хьахинача продукцега хьежа алапеш ийдеш а я. Къахьегам вIаштIехьбаккхара цу формано йиш хилийтай къахьегама дисциплина тоае, хьаеча хIамай дикал лакхье, брак яр бахьан долаш довр кIезигде, алапи кходе, къахьегама овсарле чIоагIа лакхье. Бригадана аьттув болаш дац совнагIа членаш хилар, балха тIера буьйлараштен дер дайнараштен эггара лирагIа йола кхелахо я из.

Республике шерра йовзаш я механически цехера М. Мутьлиев керте латта комплексни бригада, литейни цехера М. Барахоева керте латта прессовщиций бригада, СССР Лаккхехьарча Совета депутат М. Дзармотов керте латта токарий бригада. Цу коллективашa хаьал хьалха кхоачашъяьй пятилетка, царна юбилейни Ленински грамота еннaй совгIата.

Къахьегама овсарле лакхъеча дикка дакъа лоац технически нормироване. ХIанз заводе технически бокъонца баккъал нормаш йолаш ба 65 процент совгIа болхлойи 30 процент гаргга инженерно-технически балхаш дераши.

ТХА заводерча коммунисташа, берригача къахьегамхоша дика кхетаду, эффективности дикали бахьан долаш лоаттабу къоасам хаина йола кампани а йоацаш. ЦIенхаиттан вIаьхкхача хаина лаьрхIаш даьца парте никъ болга.

Практико тешаву: цу наькъа лоархIам айбара тоъал доккхача даькъе гIо ду продукце дикала управлени яра комплексни система (КСУКП) юкъейоалаяро, цун эффективность Iалашъяро. КСУКП комплексни система эффективность дукхача дакъе продприяте стандарташа хьакулийташ я. ХIанз тхо долча болх беш я 52 стандарт, хIаьта царех дикала еча управленена лостам телаш я ахаинел совгIа яраш.

Берригача балха эффективность лакхъяра боккхача лоархIаме я социалистически яхь, моральни материальни стимулироване. Социалистически яхьа завода чурча условешка тьежжа оаха хIара бет-бетта белгалйоакх дикагIа йола подразделени, дикагIа вола болхло, специалист. ХIаьта теркалъеш йола керттера фактор «вал» а йоацаш, балха дикал я.

Тха заводо во дIадоладьлац иттлагIа пятилетка чакхйовла шу. Промышленни продукци хьарен маьхала яиккарен хьалхарча квартала план 100 эзар совгIа сома тIеххоачашъяьй. Кхоачашдьд вокк юхе мел диса технико - экономически хьокхамаш а. В. И. Ленина юбилей хьатIаотташ хIаране шин-шин пятилетка кхоачашйир 60 болхлочо, хIаьта царех дукха бараша 1982 шера чотагIа къахьег.

Догдоахийла йолаш да тхо иттлагIа пятилетка оахош 1980 шера 7 ноябрь хьатIаотталехьа кхоачашъергхиларга.

М. ЗУРАБОВ,
ГI. Ариева цIерагIча назрановски «Электроинструмент» яхача завода директор.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬРАШ

Ер пятилетка йолалуш «Пригородный» совхозa къахьегамхошa № 5 йолча бригада кулгалдеча Гулаева Тамаре инициативагIа декхар тIанйцар пачхьалкхенна баьцадараш дIадалара план дий шера кхоачашъе аьнна. Из декхар къоабалдеш хьал а лаьца, шоай кхай тIа ара-баьлар Абдулаева Семината кулгалдеча звеноцара болхлой а.

1969 шера дена совхозе болх бу Семината. Iомаьяр баьцадараш кхеlеча эша опыт, хIаьта цунна ца ховр хьехаш а. ГIо-новкъостал деш а яр дикагIча специалистех лоархIаш йола Гулаева Тамара а.

Хоттам дина латташ ахацар шераш. ШоалгIа дIаде дезаш нийслора цхьадола тIе ца доалаш диса баьцадарий фу. ХIаьта а барти цхьоагIен йолаш болхлой хиларах хьалкхедора уж. ПланагIа 151 центнер йолаш хIара гектара тIара 164 центнер а йоаккхаш чубахьар хьувкъеш.

Пятилетка планагIа Абдулаевай звенос 19120 центнер, дIадала дезача дий шера дIаденнад 19474 центнер.

Из толам боаккхача хьинаре къахьегарах белгалбаьннаб Хадаева Пота, Исаева Яман, Даудова Молимат, Байсарова Аминат, кхыбараш.

Владимир Ильич Ленина 110 шу дизара юбилей йолча укх шера кхы а дикагIа баьцадараш кхеде лерхIаш ба звеноцара болхлой.

А. СУЛТАНОВ.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬРАШ

БОККХАЧА НАЬКЪА ТIА А БАЬННА

Дугиева Яхьяй Забейлас Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхозе доярка йолаш къахьега итт шу да. Шеча фух бола барайтта етт ба цо гIулакх деш. ИттлагIча пятилетка планагIа хIара Iаттагара 13000 килограммa йикхй езача дIадахача дий шера Дугиевас 15100 килограмм шура яьккхай.

Забейлас доа деннад пятилетка тIеххьарча шера хIара Iаттагара 2800 килограммa шура ликха. Ший доа кхоачашдергхилар Забейлас хIайлехьа а хьахьеккхад. Укх шера хьалхарча квартале хIара Iаттагара 1176 килограмм шура яьккхай цо планагIа 550 килограмм йолаш. Дийнахь 13 килограмм шура йоаккх Забейлас хIара Iаттагара. Цун сийна цIе байраах урагIа лхийтай совхоза контора хьалхашка.

Доккха сий даьд социалистически яхье хьалхле йоахаш хьайоагIача Дугиевай совхоза коммунисташа. ДIадахача шера ноябрь бетта цар дIанийцай из КПСС членалла. ЛоархI из юртахоша а. ХIанз хиннача хоржамех халкъа депутатий Назрановски районни Совета депутаталла хержай Забейла.

С. АУШЕВ.

Малгобекски бурув-тохара балхий управленена чуйоагIа № 19 — А-Д йолча бригада коллектив хьинкар айденна къахьегаш я иттлагIча пятилетка тIеххьарча шера.

Революце баьчча В. И. Ленин ваь 110 шу дизара накъадоллхаш «110 шу дизара — хьинаре къахьегам» яха девиз а йолаш, шерра социалистически яхь йоаржальча тха коллективо сий дола цIей хьатIаккхачалехьа иттлагIча пятилетка заданеш йизза кхоачашъе социалистически декхар тIанйцадар.

Ше дешна дош хаьал дукха хьалха — 1979 шера 22-ча декабре — кхоачашдир тха бригада коллективо. ХIаца оаха болх бу 11-ча пятилетка чотагIа. 1980 шера хьалхарча квартала план хаьал хьалха кхоачаш а яь, планал совгIа лаьттан чIоагIача тIоанех итташ метраш бурув техад.

Эрсий, черсий, эрмалой, нохчий, гIалгIай, кхыча къамах бола нах оагIох оагIув а теха, вежарий санна цхьана болх беш ба. Бригаде болх беча хIара саго шийна тIадилла моллагIа гIулакх тешаме чакхдоакх. Цу балхах доккха беркат а даьннад. ИттлагIча пятилетке тха бурув деттача бригадо котало яьнхай Еррисоюзни социалистически яхье, ниттa призови моттигаш яьхай «Грознефть» объедине, бурув тохара белхий управлене гIолла.

Коллективо низ ца кхобеш бaь болх буцаш, къаьстта белгалбаха догдоагIа толам боаннхача дукхагIа дакъа юкъекхнхьараш. Царех я Резников Геннадий Ивановича, Григорьян Валерий Павловича кулгалду сменаш. Ниттa дика къахьегаш ба мастера гIончаш В. Д. Андропов, Е. И. Жиделев, С. И. Лопатин; дизелисташ М. Ш. Ордашов, С. Скворцов, А. А. Чуринов; операторaш - коллекторaш Г. Д. Гриднева, А. П. Чечулина, дукха кхыбараш.

А. ГАЛАЕВ.
№ 19 йолча буровой начальник.

В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакх доахача заводе дукха ха йоаццаш болх бе йолаенначи ЭЛОУ АВТ технологаш дикача совгIатаца накъабаьхкаб бIаьстан цIейна. Установка коллектив ше болх бе йолаесча дена товарни продукци арахецарен сийрда продукци хьакъоастадрен пачхьалкхен план тIеххоачашъеш таханарча денга кхаьчай.

Денгара денга дикагIа болх бу установка коллективо. НормагIа йоагIачул ворхI процент дукхагIа хьакъестаю сийрда продукци. Уж толамаш доахарех ва дукха ха йоацаш «За трудовое отличие» яха медаль енна вола машинист Эльбаум Иосиф цун гIончa Кутепов Жоржи. Цар доал деча машинийн оборудоване балха тIа хьовлаш хинна цхьа моттиг нийслац, массаза а нийся лелаю технологически режим.

СУРТАШ ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) машинисташ Ж. Кутепови И. Эльбауми; шоалагIчу тIа оператор, комсомолка Н. Коротченко.

С. Хутиева сурташ тексти.

ЗАВОДА БАРТ БОЛА ДЕЗАЛ

Тха поселок Карабулак. Лоадим боацаш, топпарах яь хинна станица тахан хIанара городок а хиина дIаэттан. Вешта кхыча тайпара-м цунах алга а яц. Массе тайпара, шортта товараш а чудолаш йола цхьа тиъаьх йоккха тики, кхоъ клуб, библиотекаш, столовеш, кафе, доккха быта цIа, городерчар тайпара йоккха, чура сийрда шинь школа. ХIана бархI промышленни предприяти я Карабулаке, царех цаI — химически реагентий завод.

Цхьа пхийтта шу хьалхагIа яьсса аре яр хIанз из йолча метте. Доагора-энергетически база сихха дегIайоалаяна, бурув тохаро балхаш сихдакза, йоккха эффект луш йола промывочни коалалаш химически реагенташ юкъейоаляиза яргI ца хиларах дола партен правительствах соцамаш кхоачаш а деш Карабулаке хьалйир тоалханеча геологически хьалашка газ мехкдаьттеи лохаш бурува теха кIоарген тIеххIоарген скважинаш яхара эша химически реагенташ арахеца завод.

Завода коллективо толаме кхоачашъяьй пятилетка дий шерен 1980 шера хьалхарча кварталeн планаш.

Производственни гIулакхацкарча толама лард — из да, эггара хьалха, коллектив барт тайна хилар. Заводе болх беча укх итт гаргагча шера кхотенни укхаза коллектив. Итт къамах бола нах ба заводе болх беш. Эггара дезагIа долча В. И. Ленина васкетех цаI — сийлахь-доккха интернациональни воIнал, дизза кхоачаш хиннад вай вахаре. Коллектива юкъарча гIулакхa юкъе ший низ кхоачаш дола дакъа лоацаш хьаьоагIа гIалгIа Хашвгулыгов Iусмана Ахьмад укх вIс шера. Цул кIезиг-кIезигагIа ха я Гетогазова ИсмаIалий ХIажарен Доиева Ахьмада Шурихaнен болх бу.

Царца оагIох оагIув а теха къахьегаш ба ВорциевгIар — барт тайна интернациональни дезал. Дукха баран дег чу хьагI йоацаш хьаг цу марахи сесагахи. Украинка Клавдиям хIаре Михаили НохчгIалгIайчен лаьттан тIа вIашагIкхийттаб, цхьана гIа болхаш дIахьу цар вахар, завод болх бе йолаесча дено ба уж цига къахьегаш, шин бер да цар хьалкхедеш — Оксанеи Игори. Цикъ школе воIаца Игорaцa нийсденва гIулaкх ела а къежаш дувцар Клавдияс. МалагIна къамах ва хьо аьнна шийга даьча хаттара хийцца жоп деннад кIаьнина — эрсе!

Заводе лархIа а воагIаш доархIаш ва Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема а къахьегама а ветеран, кагирхой хьехамча Иван Андреевич Кравченко. Октябра ханнара волча цо событеех дизза дола вахар хьаденад. Хин ши тIадам санна вIаши цхьатарра а И. А. Кравченков вай мехнеи биографеш. Сийлахь-боккхача Октябро гаргара а даьд. ни болен вежаваушха болен цхьа дезал баь вIашагIа а техад деррига халкъаш. Ший дезала юкъе волаш санна хеташ лийннав И. А. Кравченко эскаре тIема гIулакх деш Азербайджански республике волча хана, СССР дерригача халкъашца цхьана оагIох оагIув а теха мохн фашистски Iазапах лорабеш волча хана. Хьоашал тоссаденнa цун Къилбаседа Кавказа халкъашца, цудухьа геттара укхаза вала Iийнав из.

БогатыревгIар дезаль заводе болх бeь къахьегама стаж еррига а лаьрхIача ткъаь итт шу да. Йоккха цифра яц из, нагахьа санна мехка йоккхийча заводашкара болхлой династеш теркалйича, цхьабакъда, зIамига а яц, нагахьа санна тха завода итт шу а цо деларга тьежача. Заводе цхьатарра болх беш цу цхьан дезалера ялх саг ва. Дезала дас, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема ветерана коммуниста Георгий Яковлевичь Богатырева заводе болх бу ворхI шу да. Цигача балха ба цун йоI Хаяи найц Николайи, воI Алексей а нус Ольга а, цхьаькха найц Михаил. Тешнаме ала мегаргдолаш да, цу дезала болхлой династе стаж шерагара шерага лакхлуш дIагIоргья. Цунна дола тешал — берий хьаьнала къахьегам. Хьаэцаргья вай, масала, Хая Георгиевна — реакторни блока аппаратчица. Цун хьаьнала къахьегам завода администрацеца санна дукхаза а хестабаьб, цун сурт доалл цеха сийлен Улга тIа хьалтеха. Иззамогг ва цун мар а — Николай Иванович Федоров. Дика къахьегаш бола дезал белгалбоалаш цхьаькха хIама а да: мугаташха болча БогатыревгIар дезале яь еррига гаргалонаш кхыча къамаш ца я. «ДоттагIал — къахьегаме тешаме доттагIа» яха къаьнара дика кица бокъонца бакъ хилар хьахьекхад цу дезале.

Болх бе хилш ба заводчанаш, ниттa хов царна салоIа. Футбольни майдан тIа эрсаяца, украиницаца завода спортивни сий хьалдоаттадеш ба гIалгIай нагий нах А. Ужахов, М. Гудиев, хIире М. Ваниев. Художественни самодеятельносте хьинаре дакъа лоац М. Безиева, М. Хаутиева, А. Нагадиевас. Репертуаре да Кавкала халкъий иллеш халтараши.

Массане а дагардар цаI долаш — вай вахар хозагIа. Даькe низ болашагIа хилийта уйла йолаш — ба Карабулакерча химически реагентий заводе балха боахи дукхача къамех бола нах. Кхыча тайпара хила йиш а яц уж сийлахь-вокхача Ленина хьаьхехача наькъагIа бодача мехка.

А. СИНЧИНОВ,
Карабулакерча химически реагентий завода партбюро секретарь.

Карабулакерa химически реагентий завод болх бе йолаеннaй 1971 шера.

* * *

Мехкдаьттен гази тергйола скважинаш яха бурув тохара эша химически реагенташ арахеца завод хьалъе проект оттаяра дола бахьан хилар «СевКавНИПИнефть» яхача института, академика А. А. Скочинске цIерагIча горни гIулакха института Iилма-тохкама балхех а хIаьта ниттa «Гипрогрознефта» конструкторски разработкех а.

* * *

Юххьанца завод хьалъе лаьрхIадар шера 10 эзар тони жувра хьисапера конденсированни сульфитно-спиртови барден (КССБ) 10 эзар тони углещелочни реагенти (УШР) арахецаргйолаш. ХIанз шера арахец 21 эзар тони КССБ-ен 7,5 эзар тони феррохромлигносульфонаши (ФХЛС).

* * *

1979 шера декабре продукце цхьаь тайпанна — КССБ-4 — пачхьалкхен дикала Знак еннaй.

* * *

420 саг ва заводе болх беш, царех 150 саг 30 шерага кхаччалца мара ха йоацаш ва.

Ленина орден лелаеча № 7 йолча треста Грозненски гIишлошъеча монтажни управлене гIишлонхошта юкъе эггара дикагIа лоархIачарех цаI ва электросварщик, коммунистически къахьегама ударник Шевченко Николай. Управлене электросварщикашта юкъе пьржача социалистически яхье хаддаш хьалха а латташ. хIара сменагIа нормаш 140—150 процент кхоачашъю цо. Ниттa къахьегаш волча цо эггара хьалхарчарца рапорт деннад пятилетка задани кхоачашъярах. Хьаьнала къа а хьегаш, доахача толамашка хьежжа дукха совгIаташ тийннад цунна.

СУРТА ТIА: электросварщик Н. Шевченко.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Кхоане кхы а сийрдагIа хургья

Поккхий революционни, тIема, къахьегама традицеш йола юрт я тха яр. НохчгIалгIайчен историе чухьа ший хьадда моттиг дIалоац 1919 шера Деникина кIайча эскара духьала Долакха-Юрта лаьттача тIемо. Цига байнача са юртахой. ТIой-Юртарча каьха, Буро тIарча цIеча эскарий курсантий, черсий а керменистий-хIирий а отрядий доакъошхой чIир лийхар. 1920 шера вай республике Советски Iаьдал бухсоцаш юхаметта а оттадеш. ХIаьта цу хана дена 60 шу дизар дездир вай байнача бетта-

Цхьан саго вахаш йоаккхача цу хана Iалаьмате доккхий хувцамаш хиннад тха юртахой вахаре. ХIанз НохчгIалгIайчен тоаеннача юртех цаI я Долакха-Юрт. ТIой-Юртаца цхьана оаха делабу «40 лет Октября» яха боахам. Совхоз укх тIеххьарча массехк шера рентабельно болх беш хьайоагIа, тIа-тIа ший экономика чIоагI а еп. ХIаьта цунга хьежжа тоалу юртахой вахара хьалхаш а.

Революци яллехьа юрта дукха дацар тховнашта кирпишк тIайнилла цIенош, дукхагIдараш тоьий хьисапе е йийцача картех даь хулар. ХIанз шиферца, аьшнаца кIайла тховнаш долча доккхача, сийрдача цIеношка бах берригаш а хIана бац аьнна бола юртахой.

Ерригача юрта электричество йолаш я. ХIаьта хIинзарча къовноашта дика дага ма доагIий хьалха хьаша веча доалахошцара фатагенаца йоагаю лампаш еха баха безаш хиннилта.

ХIанз телевизорашка хьажа, радиоприемникашка ла дугIа. хIаьта машенаша баракъаш дитте, электричество бахьанце вахаре хало ца ешк совленна хIама дIадахийта ца дезаш шоай цIагIара гIулакхаш чакхдаха йиш йолаш ба юрта баха нах.

Йиллуш йоагIа кхачанха кулг-кара ведрашца ГIазме тIара хий кхехье хaнаш. ХIара коа хий да хIанз. Цу деша чIоагIа хам бу боккхагIчар, хIаьта къонахчарна м из деррига даим ниттa хьалха деш хьадоагIаш салил хет.

Йоачаш мел йоккха хиларах наькъаш бахьан юрта гIолла дIа-юха вахара бIукъожабе безац тха хIанз. Асфальт йиллача наькъа тIа гIолла райцентре кхуввя тхи маршрутни автобусаша.

Наха салоIа а кхыдола а гIулакхаш Iалашду юртарча клубо, библиотеко. Ниттa йолаш я медпункт, почтови отделени, баня.

Революци ялалехьа наьха шоай доалахьара шин аIагнига такилг маро кхы хIама дацар. ХIанз шоай боахама сиха эцаш мел дир, гаьнна дIабаха хьувза ца безаш, юртарча кхаь йоккхача тика ду эца торо я цар.

Кхы а бонкхагIа эргалонаш холу шохага шоашна хьежача цар самалаш, сакхетам дезаре дIа-кха деладу гIулакхаш теркалдича 60 шу хьалха хиннечул шозза дукхагIа нах ба хIанз юрт бахаш. Цар кхо бIаь совгIа бер дешаш да сийрдача шин школе. ХIанз 78 саг ва юрта лакхера дешара заведенш чакхъяьккина. Болаш ба массехк воIн йоIн вузашка дийша баьнна бола дезалаш а.

Юрта дика вовзаш ва парте, тIема, къахьегама ветеран Кулбужев Iовдаркъ ИбрахIим. Вай ханара дезал хьалхехе аьттув баьнаб цуьн а цун сесага а. ВоккхагIвола воI Iалихан военни [illegible] деми чакх а яьккха Москвана юкхе цхьан тIема даькъа командир ва. ЙоI Люба са очно университет чакхйоаккхаши хIанз Ачалкхерча юкъерча школе хьехархо йолаш бола беши я. Цул зIамагIа йола шин йоI Лидаш Мадинеи Орджоникидзевски медучилища укх шера чакх йоаккхаш боахк.

Цхьаькха цхьа воI Султан техникуме заочно деша а ваIаш «Электроинструмент» заводе болх беш ва. Беслан комсомольски путевкагIа дIа а ваха СибаргIа болх беш ва, хIаьта Руслана Кьилбаседа-ХIирийн республика чурча гIуланхий министерства органашка къахьег. ХIаьта вожаш а цхьацца дешар дийша а специальностеш караерзаь а къахьегаш ба. ХIаьта эггара зIамагIа йола йоI Хади бархIлагIча классе дешаш я.

Ниттa, хьокхаме ба Долгиев Мажита, Дахкильгов Iаддал-Мажита, кхычар дезалаш а. Дешара боарам лакхбаларга дилача изза хувцамаш хиннад 60 шу хьалха халла мара кьяхат-мотт ховш вола саг кора ца воагIаш хиннача тха юрта. ХIаьта хIанз кхы кIезигагIа лела вожарг-вацар дешар ца ховш вола саг лохаш.

Геттара чIоагIа эргадаьннaл эггара хьалхарен социализма мехкарча кхалнaькха вахар, цу даькъе эггара чIоагIа тоIабаь баьхначарех, баьдечарех хиннача гIалгIай кхалнаькха вахар. Кхы мел дар ца дийцача а кхоачам ба аьнна хет укх тIеххьарча ткъаьх шера тха юртара кхо кхалсаг — Куснева Зайдат, Тимурзиева Роза, Даурбекова Зина СССР Лаккхехьарча Совета депутаташ хиннилга белгалдаьккхача. ХIаьта хIанз юртара йиъ кхалсаг я райсовета депутат йолаш.

Вахаре, быте хулаш йола эргалонаш эггара хьалха тийша я вай боахам делабеча доахача толамех. 1979 шера керттерча хьокхамех дола ший декхараш кхоачашдир кхо эзар гектара тIа культураш кхееча тха юртарча цхьоалагIча отделене къахьегамхоша, хIаьта генарий, шекара свеклай планаш кхоачашъелта 130—150 процентага дIанхоачаде аьттув баьлар.

Шоашта дIадахача шера тIаьлттача дерригача декхарех лоархIаьй юрта Совет а. Ниттa толаме чакхъяьккхай укх шера хьалхара квартал а. Дулх дохкара план 132,5 процент кхоачашъяьй, хIаьта госстрахера гIолла — 140 процент а.

Ланке мел дийцачо бокъо лу тхона дIахо болача хана тха юрт кхы а хозагIа тоалургья, цун къахьегамхой хьал-торо айлургья ала.

А. ДЖАНДАРОВ,
Наьсарен района халкъа депутатий Долакха-Юртарча юрта Совета исполкома председатель.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬРАШ

Иттлагiча пятилетка задани В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхоачашъяра Гудермесски медицински инструментий заводе эггара хьалха социалистически декхараш тiайяйнар сверловщица, коммунистически къахьегама ударница Бакуленко Валентина Ивановнас. Дукха юкъ яладелехьа цо дIадоладь дика гIулакх шерра дIадаьржар заводе.

Шоаш тIайнйца декхараш толамца кхоачашдера ростовчаний инициативагIа шерра социалистически яхь йоаржайир болхлоша. Яхьа инициатор ше хиларах тарра ковкъестапта массаза а хьокхам а телаш хьалха латташ яр Валентина Ивановна. Цхьаккха смена дIаяхийтацар шийн норма 140—150 процент кхоачаш ца еш. Предприятерча болхлошта юкъе эгтара хьалхарчарца соалха цхьоалагIча июле рапорт делар цо иттлагIча пятилетка задани кхоачашъярах. ХIанз цхьайтталагIча пятилетка шоллагIча шера календарагIа продукци кийчъеш я Валентина Ивановна. Цхьоалагiа май тIакхоачача денга кхачалехьа укх шера ялх бетта задани кхоачашъяьй цо.

Хьаьнала къа а хьегаш паччахьалкхен план массаза а тIекхоачашъярах кхоачамбоа Iеш яц из. Ше кийчъеш йола продукци паччахьалкхен дикала Знак йолаш мара хилийтац цо. Цудухьа ОТК болхлой тIахьожам боацаш дIайохийт цун продукци. Ше укхаза къахьегаш йолча бархI шера дикагIйола опыт, балха методаш дIайовзийташ иттех говзанча кийчъяьй Валентина Ивановнас. Цо санна балха тIа масал телаш къахьегаш ба уж а.

Юкъарча балха тIа а докхха дакъа лоац цо. Смена профгрупорга декхараш кхоачашдеш ба йола дукха ха я. Производстве а общественни балха тIа а шийн декхараш дикка цIена кхоачийдеш йолча дукха еннай массехи «Социалистически яхье котъьлинар», «ИттлагIча пятилетке ударник» яха сийлен знакаш, дукхха сийлен грамоташ.

Тахан бахкка толам кхоана норма хулийтаргья ахача девизагIа къахьегаш бола болхлой дукха ба «Красный молот» завода ялхлагIча цехе. Царех итташ болчар хIанаелехьа толамца кхоачашъяьй иттлагIча пятилетка заданеш тIайнйца социалистически декхараш. Уж санна бараша юкъе а хьалхалаттарех цаI я аппаратчии коммунистически къахьегама ударник Нарагодина Валентина Игнатьевна. Ше укхаза къахьегаш йолча дийтта шера производственни хьокхамашца карагIдувлача дикача гIулакхашца цехе болгалйоал Валентина Игнатьевна. Цхьаккха смена дIаяхийтац цо шийн норма 150 процентал чухьнахьа кхоачаш ца еш.

Овсаре къахьегарал совгIа, ше хьаеш йола продукци тIехдика мара хилийтац Валентина Игнатьевнас, яхаш дувц цеха воакхагIйолча мастера Плешаков Александр Александровича. Цудухьа цкъа дIаелча юха ца ерзаеш дIайохийт цо мел кийчъю продукци. Цехе кегирхой дикагIйола хьехамча лоархIача по дукха говзанчаш кийчбаьб.

Заводе а цехе а дIадоладеш дола моллагIа кердадар эггара хьалхарчарца дIадоладерах я автоматчик Карагодина Валентина Игнатьевна. Цох лаьца дукха массалаш доаладе йиш я. Укх шерах хьинарера ленински балха шу дергда яха инициатива дIайолайир завода чох доаладерша. Из дика гIулакх хьалхарчарца хьаллаьцар цо. Цу деьнъе доккхий декхараш тIа а ийца хьинар айденна къахьега йолвелар из. Дукха ха йоаццаш «Кхетамца пайда ийбе торонеж» яха болам заводе дIаболабир № 12 йолча цехерча В. Величко керте латтача комплексни бригада. Цу гIулакха тIехьа хьалхарча мугIарашка дIаэттар а Валентина Игнатьевна яр. Уж санна дола нердадараш хьаллувцача цун а кхыбарий а вIашт|ехьдоал балха тIа нерда нотаlонаш яха.

Балхах ше мел дика кхете а, дерригга шийна хоа яхаш йола оазал йолаш яц Валентина Игнатьевна. Каст-каста из дагаювл ше санна автоматчика балха тIа йоакха опыт йолча болхлошца. Царех ба автоматчикаш, коммунистически къахьегама ударникаш Агафонова Клавдия Ивановна, Колесник Валентина Викторовна, кхыбараш.

Хаддаза цеха юкъарча балха тIа дакъа лоацаш хьайоагIарех я Валентина Игнатьевна. Ше профсоюза цехкома член хиларах тарра дукха къахьег цо болхлошта юкъера социалистически яхь кхетамца вIашт|ехьъяккхара.

Ше мел хьожаьча участке пIена болх беш йолча, тIадахкха декхараш массаза а дизза кхоачашдеча Валентина Игнатьевнах боккха тешам белар завода болхлой. Из хержар укх шера Грозненски горсовета депутателлаш.

СУРТА ТIА: автоматчик В. Карагодина.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ТЕШШАМЕ ГIА БОАХАШ

Кхаш леладу ши бригада я «Горячеисточненски» яхача совхозе. Цар коллективашта юкъе аьржача яхье тIехьхьарча шерашка хаддаза хьалха йолаш хьайоагIа шоллагIча бригада яр.

Дукха тайп-тайпара культураш я тха бригаде укх шера кхеш. Масала, дукхьала гурахьа дIадийна ялат да 2830 гектара тIа. Цул совгIа 158 гектара тIа генараш, 450 силоса хьажкIаш, 322 — кенаша цхьаьа горох.

Социалистически декхарах лаьрхIа бола цу культурай хьувкъам чуба йиш хулийтаргйола тешшаме лард еллай оаха хIанзле. Иштта, бIаьсти дIае езаш хиина ерригга культураш агротехнически толашагIа йолча хана дIайийра. Из болх мел дика чакхбоахкх хьожаш хаддаза кхай тIа хилар бригада агроном Азармаев Салман.

ДIаьхежача бIарг хьесташ йоаккхача баьшарча къувса кхаш тIаралестайташ да боарамагIа листа, низ болаш кхетIодаьына гурахьа дIадийна ялат а.

Соахка санна йокъал ца латте лаьрхIа долча тайпара хIара гектаре тIара 35 центнер ялат чуда бригада коллектива вIаштIехьдаргхиларах теш со, план 18,6 центнер йолаш.

Тхьаь цхьайтта механизатор во тха бригаде, хIаьта тракторащ — 28. Барттайна, цхьоагIо болаш я коллектив. Эшаш хилча моллагIча хана балха хьава а болх бе а кийча ва хIарвоар.

Дукха ба тха бригаде йоккха опыт йолаш а хьаькала къахьегаш бола а нах, масала: Дадаев ХIарон, Лямхаев Мувса, Вакаев Висит, Левчатин Михаил, дан вoIи Алхаевгiар Ширвани Зайнди, Тарамов Вахид, Алиев Ваха.

Кхешкара балхаш синхагIа чакхдаха, ма хулла дикагIа хьувкъам кхебе йиш хулийта торонаш лахара хаддаза йоакхо ю тха механизаторашa. Масала, низ болаш я тIехьхьара аральна К 700 яха трактор. Иць метр шера 4—5 макха тIехьатессача а хийцна болх бергболча цунна цаI мара макха тIехьатасса йиш йолаш дацар. Цунах кхоачамбе магацар цу трактора тIа болх беча Дадаев ХIарона. ДIеуйла а я бригада механикаца Арсанов Мохьадеца, мастер-наладчик волча Хамидов Салманаца цхьана биь маххах латта 16 метр шера сцепка хьийир цо. Кхашкара бIаьстан балхаш шийн ханнахьа чакхдаха цу гIулакхо бригада геттара доккха новкъостал а дир. Лаьтта леладара культура лакхъяр духьа тха Грозненски района боахамашта юкъе яьржача яхьа итог йир кIира хьалха. Цунга хьежаж хьалхара моттиг тха совхоза елар. ХIаьта на толам баккха къаьстта доккха новкъостал даьр тха бригада я я.

КарагIдувлача дикача гIулакхех, толамах кхоачамбаь Iеш тха коллектива оамала дац. Балха хьокхамаш лакхдар духьа низ дIакхоачар деш къахьегарда оаха дIахо йодача хана а.

К. ЮНУСОВ,
Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза шоллагIча бригада бригадир.

КЪАХЬЕГАМИ СИЙЛЕИ

Укх пятилетка цхьанкха шу дIадахийтадац Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза дикагIйолча доярка Костоева Асета ше лелаяча доахангара шура яккхара социалистически декхар кхоачам ца деш.

ХIаьта дIадахача шера план 2150 килограмм хиннача дIара Iаттагара 4391 килограмм шура яьккхар цо.

Дукха хIана ца хилаш шийтта шу ха я Костоевас хьайбаш леладу. Къаьстта дешагIа дагадоагIа Асета ше болх бе йолаенна хьалхара шераш. Атта дацар уж. Цхьаьннха механизаци яцар ферме. Хьайбашта доакъар дилларе, хий моладара чура кувкаш, кхо ирадаккхара балхаш култацияк деш дар. Хала дар цу хана кхуьи йоагIаш хиннача йоIа сецца хьал а гIеттташ боад къоваабаллалаца доаханна Iуная де, уж детта. Болх чакхбаьтча чIоагIа лазар кулгаш догIа маьлонаш.

— Къона я, дегIаца дукха низ а бац, могаргдац цунна ферме дукха болх бе, дIагIоргья, — оалар из ца йовзараша Асетах хьажаьа доладелча.

Асет халонех ягараш йоццилга, балха тIерси ше дIадоладьар кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьега кийчеи йолга гуш, цудухьа цунах дика доярка хургхиларах тешаш бола доярках а бар ферме. Цун болх аттача баккха гIерташ дикача хьехамашца новкъостал дора цар.

— Болх бе дIайолаеннача хана каст-каста хьешар со доярашца цхьан дийнахьа яьккха шура дIаязъеча графика тIа. Геттара халахетар сайцIи ферме эгтара мIеаигагIа шура яьккхача дояркай цIераштa юкъе нийсъелча. Из бофьаи долаш цхьайолча хана цаза бIаргагурйоацача моттиге дIа а лечкъе елха а еххар, — дувц хIана Асета ше болх бе дIайолаенна хан дагаюхаш.

Йоккха говзал йолча цхьан доярках шийна хьаьхьача тайпара кхычар деча хьехам яьлар Асет. Кастта кхетадир цо шура алсамъяккхара новкъэрдо еш йола ше балха тIа дувлийта цхьа гIалат.

ХIара группе дукхагIех мIезигагIех шура эуш дола доахан гул. ДукхагIа шура луча доакъар дукхагIа тIела деза доакъар. Из кхета а ца деш дерригача хьайбашта цхьатарра доакъар дуллар Асета. Цудухьа цхьадарех меца дусар, хIаьта шоллагIчар дIа ца дуаш доакъар уллийтар.

— ДукхагIа шура лучарна доакъар дукхагIа а дулаш кхаба хьайн езар хьо доахан, — аьлар Асетага цу доярках.

По аьлар дир Асета. Даьр доадамбоацаш хIана да аьнна хеталора, пхьабакъда, дикка тIакхийтар доахангара йоакха шура.

Цу тайпара хьехамаш деш дика толамаш доахаш къахьега, балха говзал Iоае доккха новкъостал дир Костоева Асета цунца болх беш, цунах дика болхло хургхиларах тешаш хиннача доярказа, хьалхагIа ферма заведующие, тIаккха колхоза керттерча зоотехника Хаштыров Башира.

Цу хана дена дикка ха яьнай. ХIанз шийл низ дIакхоачар ду Костоевас шийца болх беча къоначa доярказта, херша професси езаллийта гIерташ, балха опыт Iоаяра новкъостал деш.

ДIадахача шера колхозе аьржача яхье лаьтта яьлар Астамирова Асет, цо яьккхар хIара Iаттагара 5239 килограмм шура. Укх шера дикагIа толамаш доахаш хьайоагIа Костоева Асет. Тахацарча дийнахьа хIара кховбача Iаттагара цо йоакх 6.5 килограмм шура, хIара беттача Iаттагара 10.2 килограмм. Из планал дикка совгIа я.

ЧIоагIа раьза хилац Асет колхоза рузикъа кхо ца деш моттиг гучаялча, доярашта шоай балха декхараш дерттIа кхоачашдеш ца хилча.

— Цкъа укх тайпара сурт бIаргадайра соьна, — дувц керттерча зоотехника Хаштыров Башира. — Доаханна доакъар а дилла цхьан моттиге гул а бенна хабар дувцаш латтар массехи къона доярка. Цар доахан латтача юкхе гIолла тIехйоалаш хьаьшкара доахама хьаарахкхийса лаьтта улла силос бIаргайра Асета.

— Дош дац оаш леладе, мехкарий, — бехк баьккхар Асета царна раьза йоацаш.

— Фу хиннад хIана? — децбаьлар доярказ.

— Мишта фу хиннад? Лаьтта улла силос бIаргагуш шоана?

— Оаха фу дергда, доахана шоаш из хьаьшкара хьаракхувсаш хилча? — жоп делар вокхар.

— Мишта фу дергда? Хьа а лохаль юха я хьаьцина чуиилларгъя-кх. Хаций шоана хIанз, доахан чусоцадаь лоаттадеча хана, доакъара къаьстта силоса кхомбар мел лоархIаме да?

Эхь хийттача мехкараша цу сахьате дIадаьккхар шоаш нийсдалийта гIалат. Цу хина дена гуш дац ферме лаьтта Iоккхесса улла доакъар. Доахан цIена ца леладарах, хаьнахьа ца кхабарах, ца деттарах бехк беш доярашца цу тайпара Асета къамаьлаш хиина кхы а дукха масалаш доаладе йиш я...

А. САГОВ,
тха соб. корр.

ГIишлонхой кийчбу «пхьоале» хьалъеча

Апрель бутт боагча хана массехи ди дера шийла йолаш, догIа делхаш. ГIишлонхой балха тIа чIоагIа аьттув боацаш дар уж. Цхьабакъда, цу хана Iохк - ГIалгIай гIишлошъеча управлене дешара комбинат хьалъеча нийсвеннарой из иштта хетаргдацар.

Iуйрийна барх1агIча сахьатах ах мара даьнадац. Кхайсса тIадехаш догIа доллашехьа а маркхал Iабоассабеш, дешаш хьалдотташ, эшаш йола гIишлон материалаш чатIаахьаш иккх гIеттача санна хьуаз СМУ 8 Богатырев Махьмада Абукар керте латтача кхоалагIча участка гIишлонхой.

— Жаварн, новкъостий, бIаьстан цIей гаргахьачача укх деношка хьинар шолхе даьккха къахьего деза вай, — йоах гIишлонхошта лалла дIа а этта къахьегаш болча мастераша Семкин Петр Ефремовича, Березников Борисa. Биъ бетта план вай толамца кхоачашъяьйле а, укх шинкхаь дийнахьа вай деш дола гIишлон балхаш май бетта чотагIа деш да, из да вай бIаьстан цIейна кийчду къахьегама совгIат, яхаш дувц мастераша.

Участкерча гIишлонхой болх дIабаьдена ах сахьат далалехь [illegible]

[illegible]

Дуьцу хабар дац, — волаш жоп делар аз участка начальника.

— Кхьоча бесса хила йиш [illegible] Махьмада Абукар. — Ер хьоьна бIаргуш йолча [illegible] комплекс [illegible]

встречни план тIайийцай оаха. Укх тIехьхьарча хана гIишлон база Iалашъярал мIелагIа лоархIам болеш дац гIишлонхой кадраш кийчъяр, йоах цо. ХIана аьлча массейолча гIишлон участкашна кхоачамболлаш бац гIишлонхой, цунна дувзаденна гаьнара юрташкара хьаккуллз безаш хул цхьаькха балха говзал йоаца нах. Цар балха говзал карсерзаллехьа дукха ха дIайода. ХIаьта гаьна балха дIа-хьа аха безаш хилари ца дувзаденна каст-каста балхара дIабуллаш хулалу гIишлонхой. ХIана тха ер комплекс хьалъяь деьтча гIишлошьеча управленна болхлой кадраш Iалашъяра гIулакх овлангара дена хувцалургда, — аьлар Абукара.

Из иштта хургхиларах дола масалаш доаладу участка начальника. Цхьан беттоi ах беттан е шин бетта массе а профессех бола гIишлонхой кийч а беь балха дIабахийта мара ца безаш хулийтаргба укхаза. Дешаш бараштa чехшна хьалаш хургда дешара комбинате. Бaa бIайха нхаче, тIаювха фоама, чуIе общежити, кхыдараш. Профессионально - технически училищаш кхоалц гIишлонхой кадраш кийчъе. ХIаьта дешара комбинате гIишлошъе[illegible]

да. Цхьа миллиони 300 эзари сом сметаи мах болаш я оаха хьалъеш йола объект. Укх шера пхьоалагIча иназрига кхачалехьи генподрядчикаша а субподрядчикаша а цунах пайда ийцар 460 эзар сом дар. Укх шера биъ бетта я ши бIаь эзар гаргга сома маьха гIишлон - монтажни балхаш даьд цар. ТIаккха пайда эца безаш юхедисар дукха ахча кхчаьд.

Дешара комбината комплекса чуйоагIа шоллен диъзен вIаштIара яь дешара ши корпус, ши бIаь моттиг йола общежити укхаза дешаш а хьехаш а хургбараштa гIулакх дергдола блок, дешара комбината шийн котельни, электроподстанци, насоси, газораспределительни пункт, материальни склад. ХIанзле хьалъетта льниой котельни, электроподстанци, газораспределительни пункт, материальни склад, котельни, дешара цхьа корпус. Уж деррига балхаш графикал хьалха бувлаш кхоачашдьаьд гIишлонхоша. Кастта лIадоладерггда цар укхаза отделочни балхаш а.

Уж къахьегама толамаш хьакколлаш бараш гIишлонхой ба. [illegible]

В. КОСТОЕВ.

ПЯТИЛЕТКА КХОАЧАШЪЯЬРАШ

Токарех заводе хозахета елац машиний лор ва аьле. Из кхетa деш да, хIана аьлча цхьаь цаI оатхал, машин цар кулг ца кхеташ заводера дIаяхийта йиш йоацийь. Цу тайпара «лорал» мIезига дс дийладац Кравец Валере «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе болх беча ялх шера, хIаьта хIанз III разряда токарь хилара тарра цунга механически обработка яра хьетел эгтара бехктонхамеча деназагIа йола наделеш. Машинаш Царна юкъе дукхагIа хул «Подъемник-310» яха домкрат.

Ер пятилетка дIайолаеннача хана дена шийн норма тIа-тIа дукхагIа тIехкховчашъеш хьажигIача цо юбилейни шера цун боарам 160 процентага дIакхоачабьб. Цо торо хилийтар къонача болхлоргга шийн пятилетка укх шера февраль бетта кхоачашъь иккха.

Дукха ха яц Валерий комсомолец а волаш, кагийча наьха хьалхлецa предприяте дIадоладеш мел хиннача дикача гIулакхашта юхьиге латташ вола хIамига саг санна предприяте волаш хинна. ТIах аьнна вола къона болхло дукха ха йоацаш КПСС членалла дIаийцав.

С. ШАВИЕВ.

В. И. Ленин ваь 110 шу дуза ди гаргагIертача хана дар из. Шоай пятилеткаш кхоачашъяь баьнираштa торжественни хьале дIателаш яр Ленински грамоташ. ХIаьта резчик (баракъаш доахар) Исаев Асланбек Хасанбекович из хьалцаш волча хана зале багIарех цхьаболчар кунна уж шиъ елча а хIама дац яхаш шоайла къамаьлаш дора. Цар из беташта яхаш хиннадале а, цхьа бахьан доалаш уж дешаш ца аьнилга ховргда хIанз цо 1984 шера июнь бетта чотагIа къахьегнлга белгалдаьккхача е, вешта аьлча, шийн шоллагIа йола пятилетка чакхйоаккхаш воал из. Хетаргахьа, ер шу чакхдалалехьа из карагIдала а мег цунна. хIана аьлча шийн балха норма 200—220 процент кхоачаш ца еш цхьа ди дIалахийтац цо.

ХIанз Асланбек Хасанбековича йоахараш маIача наьха кочамаш я. ХIаьта царех цхьаяраш паччахьалкхен дикала Знак енна а я. Хоаш ма дий, дукхачар болх по кийчъьхьча заготовкех тийша болга. Цудухьа бехктонхам цIанкха а лаьгI ца болийтац даим лакха дикал йолаш чакхдоакх цо шийн декхар.

«Знак Почета» ордена кавалер, «Заслуженни швейник» яха цIи лелаеш вола из ца вовзаш атта саг хургвац объединене. ХIаьта шоай балха къайленаш кIоарга Iомаьйта, уж камаьрша къоначарна дIателача хьехамчий цIи йоаккхаш хилча а эгтара хьалхарчарца дагавох коммунист А. Х. Исаев. Цун новкъосталца дегIабаьхка хIанз толаме шоай балха декхар кхоачашдеш бола кегий нах кIезига бац.

С. МАНСИГОВ.

ТХА БОАХАМА КХОАНЕ

Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза кхаш леладеча бригада хинна 2800 гектар лаьтта хьакъоста а деш, иттлагIча пятилетка хьалхара шу доладуш вIашагIъеллар ГI. Ахриева цIерагIа йола совхоз.

ДIадахача диъ шера совхозе хьайир техника, удобренеши лоатталра а кхыдолча гIулакхашта лаьрхIа а ялх кхоале, хIаране чу эзар тонн ялат лоаттаде йиш йолаш, шиъ склад, совхоза болхлошта лаьрхIа хIаране чу шишша квартира йолаш тхьаь цIа, 800 устагIа лаьрхIа кошара.

ХIанзчул тIехьагIа кхы а дукха гIишлон балхаш чакхдаха деза боахаме. Хьае еза контора, механически мастерскеш, комсаш чуэва новкъостал де ухургболча наха общежити, школа, берий беш, нах чуIа цIенош.

Школа, общежити, берий беш чухургйола помещенеш планагIа укх шера хьае езаш я. Къаьстта хало хьет оаха берий беш йоацаш. Из яларе хIанз совхоза кхашка, комсий бешамашка къахьегаш болчарел шозза дукхагIа кхалнах хургбар. Масала, комсаш йолаш, уж шпалерах хьалъехкаш, кхыдола балхаш деш, хIара дийнахьа юкъера лаьрхIача 80 кхалсаг хул. Царех 15—16 Гораторскера, 12—13 Вознесеновкера, вожаш — совхоза чуйоагIача юртара. Цигара кIезигагIа яле а 30 кхалсаг балха араяла йиш йолаш хургъяр бераш дита моттиг яларе. ХIаьта комсий бешамашка ду балхаш агротехнически дикагIйолча хана чакхдахара цар доккха новкъостал а дергдар.

ТIехьа тIайоагIача хана тха боахама дукхагIа доле лаьтта комсаша дIалоацарг да. Уж дIайогIаргья эзар гектара тIа, хIаьта хIанз 425 гектара тIа мара яц. Царех 80 гектара тIа яраш 1976 шера дIаегIа укх шера хьувкъам лургболаш я, кIезиг дукха комсаш лургья пятилетка шоллагIча шера дIайийначар а. ХIаьта 195 гектара тIа яраш къона я.

ХIанзарчоа эггара дукхагIа лаьтта гурахьа дIадувча ялато дIалоац совхозе — эзар гектар. Цул совгIа укх шера кхеергья бIаь гектара тIа ялатан йиъ бIаь гектара тIа силосан хьажкIаш, 310 — генараш, тайп-тайпара доакъара культураш.

Укх шера план 700 йолаш — 1100 тонн ялат, планал совгIа 40 йолаш — 400 тонн комсаш, иштта планал дикка дукхагIа кхыйолча культурай хьувкъам дIабала социалистически декхар тIа ийцад боахама коллективо. ХIанз ерригга торонаш оврацагIъяьха чакхдоахаш латт бIаьстан балхаш.

Комсаш. Уж лелаеш къоначa специалисташа Заитов Мухьмаден Абдулаевa Беликасен кулгалду ши бригада я. Укх шера районе массарел хьалха лаьтта кIалар комсаш хьамукъаьхар цар. ХIана уж йолаш, шпалераш хьалъехкаш боахе.

Овсаре къахьег бIаьсти дIае еза культураш дIаювш боахнача наха а. ХIаьта къаьстта механизатораша: Никишин Михаила, Провоторов Бориса, Халин Александра, Хамидов Бисултана, Умаров Хьусена. Генараш, доакъара культураш, баьццаараш дIадувш ди дIадахийтацар царех хIаране балха нормаш 140—150 процент кхоачаш ца еш. Иштта хьинаре болх бу ялата хьажкIаш дIаювш а.

Хьайбаш а леладу тха боахаме. Бетташ кхо бIаь етт а болаш 840 бежан, ши эзар устагIа бе тха. Хьинаре болх бу царна Iуйил деча наха. Масала, укх шера хьалхарча квартала план 80 йолаш 83 тонн шура, иштта планал совгIа долаш дулх дIаделар паччахьалкхенна. ХIаьта совхоза хьайбаш леладераш дош деннад укх шера Даьхена планал совгIа 15 тонн шура, 10 тонн дулх, 500 килограмм тха дIадала.

ИттлагIча пятилетка дIадахача диъ шера санна паччахьалкхенна юрта боахама продукци йохнара укх шера тIайийца социалистически декхараш а толамца кхоачашдергхиларах шеко яц са.

Паччахьалкхенна ялат дIадалара пятилетка план совхкен дулх укх шера хьалхарча квартален кхоачашъяьй боахама коллективо. Иштта, ялат яхе шера план 6000 йолаш — 6039 тонн, дулх планал ши тонн дукхагIа долаш — 338 тонн дIаделар Даьхенна.

Гаргга ба тха совхоза къахьегамхой паччахьалкхенга шура, тха дIадалара планаш кхоачашъе а. Цул совгIа планагIа 175.5 эзар сома зе хила доагIаш хиннача, дIадахача диъ шера 276 эзар сома пайда бор совхозо. Цу толамга кхача вIаштIехьдалийтар юрта боахама продукци яикха, цунга дIадодар лохде йиш хулийтача торонех пайда эцара къаьстта йоакхо еш хилара. Масала, иол. Соахка из Iалашъеш планагIа хIара центнерах 3 сома 45 кепиги дIадахийта дезача 2 сома 42 кепиги мара дIадахийтанзар. Шийн аргIагIа цу гIулакхо йиш хилийтар шура яккхарга, дулх тIакхетийтарга дIадодар а лохде, и. дI.

Тха боахама кхоане шоай балхах дика кхетача специалистах, мугIарерча болх лоcх тийша я. Цудухьа совхоз вIашагIъеллача дийнахьа дена наьха балха говзал лакхъяра, керда специалисташ хьалкхебара, хIара производственни участка керте хьинар дола хьадечох дог лазаш вола кулгалхо хилийтара хаддаза йоакхо ю совхоза партийни организаце, администраце. Масала, коммунисташ ба керттера агроном Натаев Руслан, комсаш лелаеча отделене управляющи Нурадиев Увайс, шурий ферма бригадир Хабаев Сайд-Амин. Ханна къона бале а, лакхера образовани йола уж дика балха опыт Iоаяь нах ба. Доккха новкъостал ду цар кхыча специалисташта, мугIарерча къахьегамхошта балха говзал карверзае. Хьадечох дог лазаш хьинар дола къахьегамхой ба кхаш леладеча механически отряда начальник Ханин Николай, комсаш лелаеча бригадата кулгалдеш бола Абдулаева Белижа, Заитов Мухьмад, кхыбараш.

Совхоз ше санна къона я цун коллектив а. Комсаш лелаеча бригадех лакхе дийцар аз. ХIаьта шурий ферме болх бераш кхы а къонагIа ба. Масала, доярках дукхагIбараш мехкарий ба. Царна юкъе шура яккхара планаш кхоачаш ца еш саг вац. ХIаьта Дадаева Аминт, Гараева Марям, Ахмадова Малкхату, Ражанова Зезаг дикагIйолча доаркай мугIарашка ба.

Цул совгIа хIара шера къона специалисташ кийчбу тха боахаме. Укх шера комсашта Iунал де 32 саг Iомавир.

С. БУХАДИЕВ,
Малгобекски района ГI. Ахриева цIерагIча совхоза директор.

СУРТА ТIА: 1. (аьрдехьара аьттехьа) «Горячеисточненский» совхоза бригадир К. Юнусов, агроном С. Азармаев, механизатораш В. Вакаеви, М. Лямхоеви; 2. Суданка дIаюаш йоахка цу бригада агрегаташ.

И. ПЛИЕВА суртащ.

Сийлахь-йоккхача Коталон денга

ДАЬЙ ГӀУЛАКХАШ ДЕЗА ЛЕЛАДУ

Ши шу хьалха вӀашагӀьеллар МагӀалбике тӀемин къахьегамен сийлен музей. Из хьасллараха магӀалбикхой общественни а культурни а вахаре доккха хӀама хилар. Революцен граждански тӀемен шерашка района къахьегамхоша ньякха сийле хадданаза лакхлуш хьаенная Тийрка дукъа тӀа корадаьмеккдьтта Даьхенна лоаттадаьрий, 1942-ча шера гуйран деношка къона город гитлеровцех деналца лораьрий гӀулакхашна. Тахан даьй сийле дӀахьо кхухьаш я магӀалбикхой къонаноахалаш.

Тха музея болхлой керттера декхар да города а районан а йаьхийча историеца дувзаденнар хьагулдеяга, из наха къьастта кхуваш боегӀарашта, ма хулла шерагӀа дӀадовзийтилга.

Хови да, Кавказ фашистий гӀаьрахоех лорвеш йоагтадаьча тӀемашна Малгобекски оборонительни операци боккха лоархӀам болаш хиннилга. Укхаза, турпалча МагӀалбика лаьтта, дуккача къамех боля советски бӀухой шоан са дехке лаьттар НохчГӀалгӀайче фашистски оаккарий ловла кӀала ца дахийтар духьа. Новкъостий кӀалхарбахар духьа, шийнаьха духьал а оттибиь, Матросов Александра санна, фашистий пулемет сецийтий укхаза разведчика Уличнс. Петров Владимир командир хиннача «Александр Невский» яхача танка экипажо духхьал цхьан дийнахьа — 1942-ча шера 13 сентябре — хӀалакьлай фашистий 14 танки цхьаш ротага дӀакхачал бола салтийн. Цу тайпарча доккхачи деналах дувца масалаш дукха да музее.

Музее укхача наьха чӀоагӀа теркам тӀаозаш я города къахьегама сийленах дувца материалаш. Дукха ха йоаккхцар «МагӀалбик хьалъеча дакъа лаьцар беррига меккъ» яхача стенда йисте. Цига гулдаьча документашен сурташен ковзийт города 30-ча шерашкара истори. К. Т. Тайжетдинов, Г. М. Косяк, Е. Я. Энгиноев, З. А. Джурбенов, цхьбараш санна бола мехкдаьтта хьалххара эзараш тонниш йоаккхача хьинаре къахьегарца сий даьнна нах.

Тхо чӀоагӀа дог тийша да музей дика кхоане йолаш хургхиларах. ХӀана аьлча къахьегами ветеранаша, Сийлахь-боккхача Дай мехка тӀема довкъоикхоиа раьза а болаш музее хьачутел суртащ, документаш, кхыйола материалиш. Тхона гӀо деш ба школай дукха дешархой. Иштта лиелахарча республикашкарча музейшна, архивашца бувзамаш вордеш а да тхо.

Къаьстта дукха нах латт музее хӀано, советски халкъа Сийлахь-йоккхача Котлон 35 шу дизар гаргагӀертача хана. Укхаза хул Советски Эскаре гӀулакх де ула кагирхой, тӀема ветеранаш. Иштта, дукха ха йоацаш музеи стендашта юхе хилар эскаре гӀулакх де болхача кагийча наьха тӀема ветеранашца дола вӀашагӀкхетар. Города носькома А. Э. Семенова кагирхой тӀахьийхар йоккхагӀйолча ноахалий сийле лорае а ебае а. ВӀашагӀкхетаре къамаьл даьча призывникашна Д. Бязиева, А. Барахиева, К. Барзиева, кхьчар шоай новкъостий цӀерагӀа дош делар бииза бӀухой хила а Даьхен хьалхашкара шоай деза декхар цӀена кхочашде а. «Музей хьайийлларашта дег тӀара баркал яхаш да тхо. Укхаза тхо хионхаделар даьй сийлахьча историех, тхона дайзар тхоай даьша деналца дӀакхидьа гӀулакхаш», — аьнна йоазув дир кагирхоша отзывай книжка тӀа.

«Тхо, Сийлахь - боккхача Дай-мехка тӀема деакъош хой, — яхаш язду цу книжка тӀа И. С. Золотухинеи А. М. Чиквенкоси, — геттара раьза да МагӀалбика бӀухош тел къахьегамхоштен карагӀдийнараш вай музеи дийнаеш хилара. Цхьаккха а вицвенналац, цхьаккха а дицденнадац!»

Музея везагӀволча хьаьшашта юкъе ва СССР халкъа артист Эсамбаев Махмуд. Дукха ха йоацаш шо концерташца районе веча музее а хилар ва. Отзывай книжка тӀа гӀорваьннача халхархочо укх тайпара йоазув дитар: «Сона укхаза бӀарга мел дайнар ловццача юкъа хьалгулдаь да. ХӀара экспонато чӀоагӀа дог тохаделлийтар са. Баркал хилда шоаш, кхо ца беш МагӀалбик хьалъяьрий. Сийлахь - боккхача Дай-мехка тӀема шерашка денале из лораьрийн юхаметтаоттальрийн гӀулакхаш дийндерашта».

Цу дийнахьа музее баьхкабар комсомола мугӀарашка дӀаотташ болча города школашкара дешархой. Сийлахь-воккхача баьчча 110 шу дизар гаргагӀертача деношка цун цӀи лелаеча комсомола мугӀарашка дӀайийраш лаькъаьа а бийцар царна комсомольски билетиш дӀа а делар комсомола горкома хьалхарча секретара Г. Бокова, СССР Лакхехьарча Совета депутата, ВЛКСМ обкома бюро члена А. Арсамакова.

Иштта города а района а общественни, духовни вахар дӀаьхегӀа ду моттиг, кхувш йоагӀача тӀехьенна патриотически, интернациональни кхетам лу кхувч хиина дӀаотташ латт музей.

В. ЧЕРБИЖЕВ,
МагӀалбика тӀемен къахьегамен сийлен музея директор.

Дукха ха яц республика культура министерствина чуйоагӀаш йола ремпромкомбинат вӀашагӀъелла. Цхьабакъда, из йоккха йоаца коллектив хӀанзе а шийна тӀехьа наьха баркал долаш я. Дукхачарна къаьстта а евзинай цо арикецаш йола халкъа музыкальни инструменташ. Церта чӀоагӀа хьежаш ба профессиональни артисташ санна художественни самодеятельноста доакъошхой а.

Укх сурта тӀа шоана гу дӀадахьийта кийчдаьча дахчан пандарашка хьожаш йола нормировщица Акбулатова Зура.

З. БАТЧАЕВА сурт.

АЬТТУВ БАЛБА ХЬА, «ТЕРЕК»!

Футболах йола советски мехка чемпионат аьттуи ца боалаш чакхъьнихар Грознерча «Терекэ». Цхьабакъда, шоллагӀча лиге кхоана ловза дӀайолалу шоай команди нердача сезонага миштиз кхаьчад ха чӀоагӀа ловш ба республикерэ эзараш футбол езараш. Цудухьа кера йоазой ЦӀен эктови зале «Терек» командаца самардийнахьа хиннача вӀашагӀкхетаре дукха нах гулбенна бар.

Цига «Терека» дешара тренировочни балчих, цун мугӀарашка хиннача хувцамех а цун сатотагӀа долча хьаштех а лаьца дийцар команда воккхагӀволча тренера В. Кириченкос, команда начальника А. Денисова. Футболистий цӀерагӀа къамаьл даьча команда капитана В. Тилтаевеи комсорга Т. Куриевеи дош делар тӀадоатӀача шера хьалхарча лиге ловза боккъо ди-кхаре «Терека» тӀеййца социалистически декхараш кхоачашдара низ а хьинар а кхоаерг ца хиларех.

С. ПАРЧИЕВ.

ХУДОЖНИК ВЕЛАКЪЕЖ

Дешаш ца аьлча а...

Болгарски юмор

Руси РУСЕВ

СОБРАНИ

Собрани дӀайолаеннияр, шепар сихвенна, кийчлуш хьувзар. Эггара хьалхи къамаьл деш яр Долчева. Цун кулгах йоаллача хозача ораслетагара деш маьхах дукха еза йоацача, бакъда, делӀа тӀа тоиш йолча а-ла Шинель костюмата кхачналиа цхиа хӀама тувла ца долийтиш са ца доккхаш хьежаш бар нале багӀараш. Гуш да гулбеннарий бӀарг тха бухгалтера тӀаеттвале, хӀана аьлча цун лоацца къамаьл чакхдаьлча массане а чӀоагӀа тӀоараш тох.

Цунна тӀехьа уроотт комплектаце отделера Митковы. Сенна дувцаргда из, дика довза аз-м аргдар, индивидуальность езаш гӀуллакх да Лалчевайна тӀехьа къамаьл делга. Шийн прическа дӀахьокхарна дӀайолаеллар из. Прическа-м дувца къамаьл доацаш дика яр. Хетаргахьа цунах хьагоргвар из хьаккелла вола гӀорваьнна парикмахер Сассун, изза хоза нийсбаь бар Митковай корта. Пизза саг я Миткова, дувца хабар а доацаш. Массанеца цхьана ца дог раьза а долаш тӀоараш тох из къамаьл даь чакхъяьлча.

ДӀахо болх беш я тха конторе болх тоабара хетаь производствени совещани. Цхьаккха а дӀаводац. Массава а Дончевас дувцаргдолчунга чӀоагӀа сатувсаш ва. Цу хьакъехьа тайп-тайпара хабараш дувц массехк ди дар. Цхьаболчар бийцар кхы меттел индийски сари е индонезийски саронг а яр. ХӀаьа вайна хьалхашка я Дончева, цунна тӀаьех вошски бархатах яь бӀаьха коч. Цох хьегаш къургаш деш ба нале багӀараш. Мейра, ала хӀама доацаш майра яь я! Шоена ма хиира, дувцар фасонах да. Декъа сехьен ши разрез яьр. БӀарг тӀаеттеш яр, шеко йоацаш! Дика болх хинаь оаха хӀара оратора къамаьл де итт-итт минут лулее чӀоагӀдаь хиина хӀама аьлча Дончеванга керттӀа хьажа лезаш дар. Цун кочагеи искусственни бӀаргцӀацъямашкеи.

Къамаьл даьрана тайп-тайпарча дешаех дувцар, собрани дуккхачар хьинаре дакъа лоацаш чевхйоаккхаш яр. Долчеазйна тӀехьа къамаьл дир инженера Мирничева. Производственни собранеца дӀахьокха хӀама долаш вар из: английски твидах яь цӀена пиджак.

Перерыв хилча из цӀена твид я е ий аьнна къовсам баьлар. Дийцар корта болаш дола къонахий къамаьл дар. Из цӀена твид ий аьнна соцадир ХӀа аьнна из къовсам лаьгӀлуйше а сона хьетӀаеча председатели.

— Тахан къамаьл дергдий Іа, — хаьттар из?

— А, — аьлар аз, — со кийча вац.

— ТӀаккха кийчвала мегаций хьо?

— Цох хӀама хургдац портноно тейшабола баьб гона. Са керда костюм хӀанз а хьаль яьннаяц...

КЕРДАДАРАШ

Назрановски районерча Нясар - керте баьхача наха дика соагӀат кийчдаьд «Чечингосъстрой» треста гӀишлонхоша. Цига хьадаь доьккъад шер 400 моттиг йола культура ЦӀа. Укх апреле 29 апреле чаквахазкен комиссе дика оцен-ка а луш эксплуатацие дӀаделар из.

* * *

Грозненски швейни производственни объединене тӀегӀача баракча 33 моделах дераш пенчахьалкхен дикала Знак хьожлаь да. Царех тиьла моделаш долча бераккъошта укх шера диний пачахьалкхен дикала Знак. Объединенъ ерригга арахецача продукцех 30 процент яр лекхсоча категорех я.

* * *

БӀьстен цӀей дездача укх деношка Нохч-ГӀалгӀай транспортни управлене хьаьчай керда комфортабельни 73 автобусаш 66 легкови такси. Уж дӀа юха хьожадай республикерча автобоахамашна. Цар горо лугийторе пассажираш дӀаюха наукрийга дика тоаде.

* * *

Дукха гӀишлош лаьцъяьль эксплуатацие дӀа а луш чакьаболаьаб Нохч-ГӀалгӀай гӀишлошъена управлене гӀишлоргой ЦхьоалагӀча майна. Тазанарно денга кхачаленьха цар хьалдаьа 34 эзар квадратни метр йола цӀенош, царех 71 квартира бола «Громавтоматика» НПО лавракӀа дола дӀа апрель баттаь ПетхьарчатӀ денош ка дика оценка а луш эксплуатаце дӀаделар гӀишлонхоша. Иштта укх шера цар хьалдахьелтьад Грознера бьпа ЦӀа, Чир-Юртера облицовочни плитай цех, А. Шерипова цӀерагӀа Грозненски махкдаьтта машиндоалча заводе аиа шолла гӀа пайда мабеш йола блок, 6,5 километр дӀоалал дола троллейбусни керда линии болх бе йолалийтай, иштта кхы дукха гӀишлош хьалъьян.

СПОРТ

РОССЕ ХЬАЛХАРА МОТТИГ

Укх деношка дика кхаъ кхаьчаб Грознерча спортен физически культуран городской комитете. ДӀедахача шера Российски Федераце спортен физически культуран болх тоабара кхаж кхаь хиннача Ерригроссийски социалистически яхье Россерча шоллагӀа группа (500 эзар сал лаца городаш) городашта юкъе хьалхара моттиг вай городага Грознега кхаьчай.

КХАЬ ДАЬКЪЕРА ЯХЬАШ

«Урожай» яхача спортивни общества чакхъьякхай лаптех, кроссах, спортивни ориентированех йола комплексни ихь. Цига дакъа лоацаш яр ийс-ийс команда. Лаптех болча къовсамех хьалхара моттиг Грозненски районага кхаьчар, шоллагӀъяр — наурцашка, кхоалагӀа моттиг — Серноводски юртбоахама техникума спортсменашка.

Кроссех хиннача яхье хьалхара моттиг Наурски районерча командо яьккхар, шоллагӀча моттиге дӀаняйсъелар Грозненски района команда, кхоалагӀча моттиге шалинцаш бар.

А. БЕК.

ТЕАТР

СЦЕНО БУ ТОХКАМ

Советски Союза Турпала Х. Нурадилова цӀерагӀча Нохч-ГӀалгӀай пачхьалкхен драматически театре шийшоллагӀа театральни сезон толаяца чакхйоаккхаш я гӀалгӀай труппа. Из вӀашагӀеллай театра, музыки, кинематографе Ленинградски пачхьалкхен институт йистеяьккхача кагирхоех.

ХӀана а диценнадац къона профессиональни артисташ эрйтелашца вӀашагӀкхийтта хьалхара ди. «Шин аьлан Іу» яхача К. Гольдонс пьесах лаьна хьалхара шийспектакль хьекхар гӀалгӀай труппо 1978 шера 29 августа «Октябрь» яхача МагӀалбика культура Двореце. Дигь бӀаь шу дар драматурга пьесаш дуккхача къамий меттала йийна. ХӀана цун турпалаш гӀалгӀай меттала духхьашха лувш бар.

Спектакле деррига аьттув болаш хилар ала йиш яц. Бакъда, цхьадола кхоачамбоацараш дале я, спектакль безам тӀаозаш яр. Актераша дог ураатта, безам тӀабаха ловзайора шоай ролаш. Сакъердаме сценически цӀей а даь, тӀадбигар шоашка хьожаш хиннараш. Спектакле дог гӀоздоаккхаш вахар хестадора.

Иштта толамца чакхъяьяр къонача коллектива гастролаш Назрановски районе а. Гастролаш чакхъьяначул тӀехьагӀа юха и йолаелар репетицеш, дукха низ тӀабехийта къахьегар цар шоай атта йоаца професси вӀоаргагӀа карараэкара. 1978 шера вай мохк Ленинсан комсомола 60 шу дизар дездеш бар. Къона артисташ а ца лоархӀаме цӀен дездеча юстара латта дагрхӀа бацар. Комсомола юбилейца хетаь «Къонгаш бовза хана» яха С. Чахкиевеи Г. Русаковеи пьесах спектакль оттайир цар. Цун премьера хилар 28 октябре.

Спектакле къаьгга а тешаеш а хьахьокх вай халкъа вахара турпала цхьа сагӀув — Сийлахь-боккха Дай-мехка тӀом. Спектакла турпалаш — хьамсара Дай-мохк лоравоарцагӀбаьна мугӀарера къахьегамхой.

Цул тӀехьагӀа труппо оттайир «Са кӀаьнк» яха С. Чахкиева пьеса. Спектакла тӀа кӀаьда юмор а йолаш дувц гӀалгӀай цхьаь юртарча тахарча денах, укхаза бахаш, къахьегаш болча наьха вахарах дагалаттарех.

Дукха ха йоацаш цхьаькха а цхьа спектакль оттаьй труппо. Гуржий драматурга О. Иоселиане «Моаккхаза топ пьлар» яхача пьесах оттальча цо юц нравстоени проблемаш, хӀара сага тахарча вахарера моттиг.

Боккхача толамца чакхъьлар укх шера март бетта вежарашка йолча Къилбаседа-ХӀирий АССР Пригородни районе хинна труппа гастролаш. Ялх дийнахьа бархӀ спектакль хьекхар цар, юрта боахама къахьегамхошца массехк творчески вӀашагӀкхетар хилар.

Къонача актерашта дика школа а хиина дӀаьттал гӀалгӀай меттала уттаеча еррига спектакльашка дакъа лоацара. ДикагӀа болча артисташа репетицешка спектаклашка чакхйоахаш хӀара дениа Іомалуш уж дикагӀа кхет актерски говзалл къаленех.

ДӀахо йодача хана кхоачашъе лаьрхӀа йоккхий творчески планеш я труппа. Уж дага ба дунен дикагӀа йола классика, хӀанзарча советски драматургий проблемни пьесаш уттае моттигерча драматургашца цхьана хӀара дийнахьа болх беш, къамаш театра репертуар хьаяколла.

Белгалдаккха деза, чакхдаьнна ши шу гӀалгӀай труппана итта хиина доашилга. Творчески, производственни, бытовой дукха хало ла езаш хиннай. Массанена а мага-эар чоалхане йола вахара эзамен дӀаяла. Массехк сиг труппера дӀавахар Юхебисир йоккъьаца театр дукха дезараш, цуица шоай вахар хеттараш.

Дагалоа! Іа институт чакхъьякхара хетаяча торжественни сайрене выпускникашка шоай хьехархоикка аьнна дешаш: «Оаш эздели гӀулакхи долаш, майрен тешшамен хила Іомадир тхо. Из деррига а искусствана, творчествана, вахара юкъедоагӀаш да. Цо торо лу тхона творчески аьттув ца баьлча а, тхой низах, тхой балхах теша. Тхо перспективах тешадеш чӀоагӀа я из ларда. Тха дегашка театра ца болча боккхача безама цӀи йоаг. Оаха мел лелалер цу безамца дувзаденна хургда».

Цхьан шийн статья тӀа гӀалгӀай студе кулгалхочо СССР халкъа артисто В. В. Меркурьева ше хьалхехебечарех боккъонца бола артисташ хилар чӀоагӀа дог доахаш, дӀайха дешаш издаьд. «ЧӀоагӀа уйла ю аз театра, кино, музыка Ленинградски института хӀанзарча сай студентий къамин театра кхоана хургболча артистий.

Дуккхача шерашки деза са доттагӀа а гӀонча а йолча Мейерхольд Ирина Всеволодовнайца цхьане Нохч-ГӀалгӀайчера Ленинграде бахначча къонача наха эрсий реалистически сценически искусства сийлахь-йоккха традицеш, советски революционни театра традицеш, социалистически дий мехкацара, деррига советски халкъацара са на кходеш бола боккха безам дӀабала гӀерт тхо».

В. В. Меркурьева дог даьха ди хьатӀакхаьчар. Цун дешархоех профессиональни артисташ хилар. Шоашта дукха везаш хиннача хьехархочун вай лоха доаладеча дешашта укх тешаме хургхиларах чӀоагӀа теша лов: «Художникашка палитра бисараш цӀена а шоаш моргаш кхы доваш а хила деза, цун дог — дӀайха а фе а. Иштта мара вӀашгӀехьдаргдац лаьмо доахаса, шийн заманхой сибат, сага дагалаттар къаьгача сурт-сибаташка хьахьокха. Искусство масса а лелаш, кердадар лохаш, дуне а шийн керда творчески тороваш а йовзийташ хила еза. Советски искусства керттера декхараш — хургдолчун духьа дӀалхача а хӀанзарча а хана адамлесина карагӀдьнна доккхий духовни гӀулакхаш эрителашта доканйтилга. Духовни саг, вай заманхо хьакхоллача эздийча гӀулакха ниййна, мога дакъа к-къедахьа искусства торо ецнача артиста ираа дешийЛ!»

Цецноаккхаш ше морг кхы йоаца город, тӀема а революцонни а традицеш йола город, къахьегама сийлен город, творчества, искусства фех йизза йола Ленинград шийн дешархой, гӀалгӀай студе кхебьнний. дег чу йиний та массаза а гӀийртаз В. В. Меркурьев. Шийна могар даьд цо Ленинграде шоашка кхаьчачох вахаре дӀахо йодача хана а цар бизза пайда эцаргболаш.

Укх статья тӀа цхьаккха а актера цӀи ца лекхалга ца хоаш хиина хӀама диц. Хи а хоаш дий хӀама да из, хӀана аьлча еррига труппах хьакъоветаре йиш ца цхьаккха артист. Из цхьа дог-уйла дола боккъонца театр дукха дезаш йола барт тайна цхьа коллектив а. Цхьанне цӀи а дьккха воххаш ца а йоаккхаш йита йиш яц укхаза. Тахан цхьаболчар дикагӀа аьттув боале а, кхоана воххар талант а шерра иржаргья. ХӀанз чара дӀаболалуш аьттаьц цар творчески а вахара а някь. Цу гӀулакха цар дукха, ниа ца кхобеш къахьег, хӀанз чул тӀехьагӀа шоашта дуккха а карагӀаргдолга цар шоай хьалхарча актерски балхашца хьа а хьехад.

Къонача актерашта хьалхашка дуккха творчески проблемаш латт. Хургдолча гӀалгӀай театра ларда а хиина труппа дӀаоттилга дог-доахаш ба театр дезараш. ХӀаьта цар шеко а йоцаш зехьа бовбербаь шовех бениа из тешам. Цар шоай беррига низ тӀабехийта Нохч-ГӀалгӀай театральни искусство дегӀакхувдаргья.

А. МИТРОФАНОВ,
Нохч-ГӀалгӀай АССР культура министра заместитель.

СУРТА ТӀА: «Моаккхаза топ яьлар» яхача спектакла тӀара сцена.

А. КЛИМОВА сурт.

Къоначар оазаш

ГАГИЕВ Гирихан.

ЛОАЦА СТИХАШ

Ма мерза хьаж йоагӀа
Хьа гаьний коастах!
Ма сийрда мугӀьам буял
ЦӀенача хьастах!
Хьо езар — са доттагӀ ва,
Хьамсара Даьхе,
Даьхе, хьо ца езар —
Из ва са моастагӀ!

* * *

Когаш вахача мехка
Кхерий а хоза хет,
Когаш вахача мехка
ДогӀа а мерза хет.
Вайна везар ма валва
Когаш вахача мехках...
Когаш вахача мехка
Фево а моаршал хетт.

* * *

Дошо корта бола Москва!
Хьаькъал шорта дола
Москва!
Нагахь, дуне — бийса яле,
Хьо — йир доага кор да
Москва!

* * *

Вай дунен бакъдар —
Ленина дешаца,
ДӀадахар, хургдар —
Ленина дешаца,
БӀаргаца ма деша Ленина
дош,
Дегаца деша из, цӀенача
дегаца.

АДИЛЬГОВ Мишьанн

СА БАЛХА ІУЙРЕШ

Сона дагайоагӀа
Сай балха Іуйреш,
Са нанас сецца гӀеттаваь.
«Хьо балха воде,
Болх беш хилалахьа», —
Язаш дас сайна хьезар даь.
Лоамач нийнь санна,
Са уйлаш къувзар,
Тийрк йиста гӀум ма, уж
шорта яр.

Аз, салам телаш,
Мальха — зӀы луецар,
Наькъа тӀа луза ког нийса бар.
Эзар сага ма,
Баркъьаш а хийца,
Сай дега ховшие хаьбнаш
йолга,

Со балха гӀаоадар
Сай йовхал мийце,
ДӀахайта маьжешка низ
кхехнаш болга.
Йоккха цох сона
ГотъЙле оттар,
Эсти сенне, дог летаелора.
Йоккха Даьха
БӀаргашка оттар.
Даьхено сона низ дуккагӀ
лора.

Тахан фуккагӀ
Со хьадеш вале,
Йокхха Даьхе бӀаргашка отт.
Цо низ лу сона
Дагардар кхоачашае,
Цхьанкха а хело ялац сол кот.

КОДЗОЕВ Іамур

ТӀАККХА ДЕЛАХЬ ДОКХХАЛ

Кхай тӀа азарцочунца
Лаьтта серзш кула,
Ментаккочо шийца
Цонаш тӀа дуга,

Уйлашка хьача
Иоло из доакхе,
ТӀаккха делахь назманча,
Хьай мллех доккхал,

ХӀама дац цхьоаленах
Ца кийча из дахихха,
Е валам ца кийча
Цо дувца дӀахнзар.

Дог урзтта аьнна
Иллн лале,
Могаргда кхьича дегашца
Цун цхьоагӀо е.

Безамах илл
Хьо ала воалле,
Безамаз мел хьегар
Вигалехь цун доале,
ДоттагӀам цунца
Хестадой Іайха,
Моаккхаза гойталехь
Ший дега вихал.

ТӀаккха дегай мерзашца
Дика дӀатайна,
Бок хье дега мара
Къийла йиш хьена.

ТалагӀен духьал кдета
Нийсса талагӀа,
КхоалагӀ яр йокхагӀ
Хьаккол цу- шннна.

Листеш—шераш
Хено теп бовраматӀ,
Цар тӀа Іе хадаьр —
ТӀехьенна дус.

Хье кара да элгац да
Хье зоалларгроча боарзах,
Е хье вицаланйта
ДӀевеьннача бус.

Цьа хьезар вергавр
Хьона аз, товра:
Иллн ца даькхзача
Хье Іе ца лой,

Хеста ма делахь
Кхов хьекха новоаш.
Цар мел хоза
Нийс цӀенабой.

17-ча шера мукъале
Вайга кхаьчай,
Лаьй илли, цунца
Вайга товргдац.

Халкъа курано
Лаккхле кхевс лаьцанца,
Из юкъа ца мегар
Незманча ваш.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 МАЙ
I ПРОГРАММА
КЪАХЬЕГАМХОЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА БАРТ ЦХЬОАГӀОН ДИ

8.00 — «Хаа».
8.10 — «Хьа Іуйре, Москва» яха телевизионни документальни фильм.
9.00 — «СССР халкъий илли а халхараш а».
9.45 — Москва. ЦӀе майдане. Къахьегамхой дунен халкъашта юкъерча барт-цхьоагӀон дениа — 1 Майна хетаь передача. Йистеяьча — дезача ден пионерски концерт.
12.10 — «Машарен къахьегамен поэзи».
12.40 — СССР халкъа артиста С. В. Образцова хьалхе лелаеча Пачхьалкхен центральни текхай театра фильма - концерта премьера. «Тамашийна волошк е Берам театре миштa лаьтавд яха хуман».
13.45 — БАМ хьалъерех лаьча «Стихаш рельсашк» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
14.15 — «Цирковой артиста цхьа ди» яхача фильма-концерта премьера.
15.15 — 1980 шера дунен низ болашагӀа болча фигуристий кьахьокхаш йола выступлени. Ленина цӀерагӀча Центральни стадиона спорта Двореца передача.
16.45 — «Топ йола саг» яха художественни фильм.
18.15 — Дезача ден «Голубой огонек».
21.00 — Къахьегамхой дунен халкъашта юкъера барт-цхьоагӀон Ди — 1 Май дездарна йола репортаж.
22.00 — «13 гӀанд» яха миниатюрай телевизионни театр.
23.00 — Баьлин тахараш йоина дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреатий концерт.

II ПРОГРАММА

9.00 — «СССР халкъий илли а халхараш а».
9.45 — Къахьегамхой дунен халкъашта юкъера барт-цхьоагӀон дениа 1-ча Майна хетаь города Грозне къахьегамхой демонстраци. Йистеяьча — фильм-концерт.
13.30 — «Экрано доттагӀий гулбу».
14.30 — «Вратарь» яха художественни фильм.
15.15 — СССР Доккхача театра скрипични ансамбла концерт.
16.40 — «Кинопанорама».
18.15 — Документальни фильмий программа.
19.05 — «Эсамбаев Махмуд». Фильм-концерт.
19.50 — «ЦхьоалагӀа май деза а ...»

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместитела — 9-24-03; бехктохкама секретара — 9-24-00; отделаш: партийни вахара — 9-24-04; промышленностен транспортен — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кийсай — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттен деношка

СФ00179. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2336.